

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
*politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Sila ali pravica.

Letošnje glasovanjsko slavlje je odjeknilo drugače, kot so si to zamišljali „pomirjevalci“. Neki Sepp König je hodil naokoli in postavljaj kot govornik Heimabunda Karavanke za kulturno in jezikovno mejo med Nemci in Slovenci, znani M. Kaibitsch pa je pridržal raznarodovanju in raznarodovancem „prioritetu“. Nov je bil potek večera bivših udeležencev koroških bojev, ki je s svojimi prodržavnimi demonstracijami potrdil naše mnenje, zakaj na Koroškem ne pride do pametnega sporazuma in miru. Sedaj so menda pristaši nemškega nacionalizma povedali vse, kar jim je težilo srce. Kvečjemu da pridenemo še mnenje Karla Fritza, ki je v beljaškem listu zapisal, naj se odslej Slovenci pogajajo z bivšimi koroškimi brambovci. Kako bo v resnici s kulturnimi mejami, prioritetu raznarodovancev in pogajanj s koroškimi brambovci, bo v dogledni dobi razčiščeno.

Razvoj manjšinskega vprašanja na Koroškem je dosegel do točke, ko se ima odločiti bodoča smer. Mnenja in naziranja so menda jasna in gre sedaj za to, ali bo reševalo slovensko vprašanje v deželi krščansko-avstrijsko ali nemško-nacionalno načelo. Gre za to, ali naj odločuje o nas pravica ali sila.

Tudi zvezni kancler je povedal svoje mnenje o avstrijski manjšinski politiki in za njim so govorili še drugi, ki so zavestno raznarodovanje istotako obsodili kot sramotno, nekulturno delo. Sem prištevamo tudi knjige dr. Teodorja Veiterja. Prezremo mnoge njene manj ali bolj važne pogreške v slikah našega razvoja do danes in še to, da se z nedoslednim koncem v osnutku manjšinskega zakona nikakor ne moremo strinjati, ker bi bila s priznanjem subjektivnega odločevanja o narodni pripadnosti uzakonjena dosedanja krivica. Vse te nedostatke Veiterjeve knjige razveljavljajo uvodna načelna razmotrivanja po sebi. Kar je na knjigi najdragocenejše in preko katerega dejstva odslej ne bo mogel iti nikdo, ki se bo hotel teoretično ali praktično baviti z našim vprašanjem, pa je priznanje o krivičnosti in nevzdržnosti sedanjega našega položaja. Veiter je kot pravičen Nemec povedal, kar mi vedno spet naglašamo in kar vsaj slutijo mnogi trezni Nemci: ljudsko štetje leta 1934 je bilo krivično, sedanje šolske razmere koroških Slovencev so nevzdržne, zavestno raznarodovanje je nemoralno in neavstrijsko. Knjiga je za nas zgodovinski dokument za državo na kričeč onomin. naj pomavi nedostatke in krivice med Slovenci. Razumemo, da so nemško-nacionalni krogi sročili knjigo z deljenimi čustvi: dunaisko nacionalno glasilo jo je ogorčeno odklonilo. Celovčani na so poslali v boji za „častno“ rešitev starega profesorja slovensčine na učiteljski g. Miklitscha. Očividno nacionalizem ne zmora vrline, da bi opredelal resnici v obraz. Zagovarjajo raznarodovanje pri nas kot naraven pojav in posledico svoje nadkulture, naravna jim je šolska drezura v državnem jeziku, naravno in potrebno se jim zdi delovanje Heimabunda, dosedanje bojne protislovenske organizacije za pomirjenje dežele. Če postanejo glasovi o krivici nad Slovenci presilni, na smelo nokažejo na narodnostne prilike v Jugoslaviji. Ne moti jih njihova nedoslednost, da bi se za borih 24.000 Slovencev v deželi in ob — no njihovem mnenju — obstoječem odobravanju šolskih prilik med nami res ne snlačala tolika njihova pozornost. Ta način reševanja je, kot ga označijo Nemci: ein bewusstes Vorbeireden!

Veiterjeva knjiga obvezuje po svojem nadnarodnem stališču. Najprej državo in deželo ter njune odgovorne voditelje, da morejo tudi pri koroških Slovencih graditi iz pravice in krščanske pravnosti. Nas pa, naj kljub vsem težočam okoli

sebe ohranimo zaupanje v državo in v kulturnost njenega naroda. S knjigo je začrtana ena in sicer najboljša pot k rešitvi manjšinskega vprašanja, ob izvajanju jo bo nujno utrijevalo medsebojno spoštovanje in zaupanje, da se bodo zamogle premostiti tudi najkočljivejše narodnostne prilike in končno najti rešitev, ki bo zadovoljevala Slovence in Avstrijo.

Druga pot je, kot jo je nakazal imenovani g. Miklitsch v celovškem nacionalnem glasilu. Po njegovem mnenju naj se rešuje narodnostno vprašanje iz zunanje-političnih in vsenemških vidikov. Jugoslavija naj da svojim Nemcem, kar naj dobijo Slovenci v Avstriji. Ali z nemškimi besedami: Ich hau' deinen Juden, du hauest meinen Juden! Profesor se menda ne zaveda, kaj je povedal. Naš položaj danes je ta: Nimamo nobenega slov. učitelja na naših šolah, v prvem ali vsaj v drugem razredu se začne za slovenske otroke „poučevanje“ izključno v nemščini, ponekod odpravljajo latinično in jo nadomestujejo z gotico, slovensko ljudstvo je „Freiwild“ za razne akcije

raznarodovalnih organizacij in oseb, Slovenci so po ljudskem štetju umetno znižani na skrajno število nekdanjih političnih volilcev, v deželi so skupno dva ali trije slovenski uradniki. In sedaj naj po Miklitschu velja: dajte Nemcem v Jugoslaviji, kar koroški Slovenci že imajo! Položaj obeh manjšin naj se torej izenači, potem pa prične „manjšinska politika“ za vsako šolo, za vsakega učitelja in za vsako kulturno svoboščino. Na tozadevno mnenje jugoslovanskih Nemcev smo res lahko radovedni. Profesor je pozabil še dostaviti, da se mora pred izvajanjem njegovega „načela“ črtati beseda o pravici in kulturnosti ter na njuno mesto zapisati: kupčija z narodi!

Dva načina rešitve torej. Naj se sedaj uveljavijo prvi ali drugi, v naših rokah ni odločitev. Svoje mnenje pa smo že povedali. Naj povemo še to: Slovenski narod na Koroškem — to smo mi in za nami nešteti novi rodovi — bo uveljavil svojo pravico, četudi jo svet imenuje samo „manjšinsko“. Narod je božja stvar, država pa človeška tvorba in v tem je fundament te silne naše vere.

Važne kanclerjeve izjave.

Na Dunaju so se minulo soboto in nedeljo zbrali funkcionarji dom. fronte iz vseh avstrijskih dežel k drugemu zveznemu apelu, poleg njih pa stotisoči iz vse države k velikemu domovinskemu zborovanju. V parlamentu, tej palači tako pestre avstrijske zgodovine, je podal kancler dr. Schuschnigg kot vrhovni vodja dom. fronte v globoko zasnovanem in obširnem govoru pregled razvoja naše države do danes in glavne smernice v bodoče. Iz važnega govora navajamo nekatere misli:

„Lueger — Seipel — Dolljuss so pripravljali sedanjo Avstrijo, njihove ideje so osnova nove države. Mi korakamo dosledno za njimi. Obširno delo je za nami. Izgradili smo vojsko, uvedli obvezno vojaško službo, izravnotežili državno gospodarstvo, rešili se nadzorstva Zveze narodov, branili smo našo valuto v viharju devalvacij in jo bomo ohranili na isti višini tudi v bodoče, pripravili smo postave za ohranitev družabnega miru, iz-

boljšali našo trgovinsko bilanco, pospeševali tujski promet in se borili proti brezposelnosti. Ker je potrebna za notranjo konsolidacijo države enotna frontna milica, smo razpustili oborožene formacije. 11. julij je upostavil redne odnose Avstrije z Nemčijo, nima pa nikakega vpliva na notranjo avstrijsko politiko. Državni avstrijski program ostane krščanski, država bo ščitila svobodo, pojmovano v krščanskem smislu. Kancler je govor zaključil z besedami: Pred menoj je en sam cilj in ta je: čimprejšnja izvedba Dollfussovega programa.

Kanclerjeve jasne izjave so vzbudile v tu- in inozemstvu obilno zanimanje ter razpršijo vse slutnje predstoječega notranjega preokreta v državi. O delu in nalogah dom. fronte je nato govoril gl. tajnik Zernatto, ki je med drugim napovedal, da se bodo v doglednih dneh vršila po vsi državi številna zborovanja, na katerih se bodo tolmačile smernice frontnega vodja dr. Schuschnigga.

Jugoslavija — središče Male in Balkanske zveze. V Beogradu so se minule tedne mudili zapored zunanji ministri rumunske, bolgarske in turške države. Šlo je za izmenjavanje misli o mednarodnih političnih prilikah odgovornih činiteljev omenjenih držav z jugoslovanskim min. predsednikom in zunanjim ministrom dr. Stojadinovičem. — Ugled Jugoslavije v zunanjem svetu raste in zato postaja Jugoslavija nekako osrčje držav Male zveze in Balkanskega pakta. Ne najzadnje je to zasluga previdne jugoslovanske zunanje politike.

Tako se bori Nemčija proti boljševizmu. Nemška vlada je odobrila zakon za Bavarsko, ki ukinja vse verske šole, v katerih so poučevale sestre-učiteljice. Prizadetih je 400 zavodov. Zaenkrat bo odpuščenih 600 redovnic, nato pa bodo morale zapustiti službo še vse ostale, katerih je nad 1000. Država utemeljuje svoj ukrep, da hoče imeti vzgojo mladine izključno v svojih rokah. Po njenem mnenju so se danes vzori nemške vzgoje ženske mladine spremenili in zato morajo priti nove učne moči. Berlinski škof Preysing je zaskrbljenost nemških škofov izrazil v pastirskem pismu, v katerem med drugim pravi: „V Nemčiji je katoličanom nemogoče česa povedati. Pastirska pisma so vsa zaplenjena, tiskane objave zaplenjene, škofje ne morejo več občevati z verniki.“

Pastirski list, ki je bil seve tudi zaplenjen, pravi ob koncu: „Država dela slabo uslugo borbi proti boljševizmu, ko izključuje iz te borbe najboljše in najbolj nesebične bojavnike.“

Nemška industrija zahteva znižanje vrednosti marke. Nemški industrijalci se bojijo konkurence na inozemskih tržiščih ter so zato započeli akcijo za devalvacijo marke. Hitlerju so poslali spomenico, v kateri napovedujejo polom nemške industrije, če se zniža nemški izvoz v inozemstvo. Na drugi strani pa so na delu zagovorniki malega kapitala in kmetijstva, ki devalvacijo resno odsvetujejo. Hitler se še ni odločil. Narodno-socialistični gospodarski program predvideva popolno gospodarsko samostojnost in gospodarsko neodvisnost Nemčije, a nemško gospodarstvo je še vedno po tisočih vezeh povezano s svetovnim gospodarstvom. Nadvse značilna je v tej zvezi izjava zastopnika nemškega kanclerja min. Hessa, ki je postavil parolo: „Mi ne rabimo iz inozemstva masla, mi rabimo topov!“

Pred Madridom. Napadi španskih nacionalistov se nadaljujejo z večjim ali manjšim uspehom. Daljša obramba Madrida je po dosedanjih prilikah postala nevzdržna. Čim bližje je očiten poraz španskih socialistov, tem večja je nervoznost v Evropi. Moskva ga skuša zabraniti z izdatno pomočjo in še diplomatskimi koraki, Francija se za-

veda sledeče opasnosti za svoj notranji red. Anglija bi ne mogla odobravati močne nacionalne Španije v Sredozemlju. Italija in Nemčija pa se veselita uspehov nacionalistov in se nadata novega, španskega zaveznika, ki bo po svoji zmagi upostavil španski fašistični režim. S padcem Madrida bo ravnotežje Evrope nedvomno močno trpelo in je pričakovati dalekosežnih posledic za mednarodni položaj.

Italija si prizadeva, da ojači fašistično fronto proti boljševizmu. V Berlin se poda zunanji minister Ciano, da pridobi Hitlerja za skupen nastop obeh držav v mednarodnih zadevah. Angliji je Italija očitveno odpustila njeno vmešavanje v abesinski spor in se med obema državama vršijo pogajanja, ki naj upostavijo redne medsebojne trgovinske zveze. Poleg gospodarskih se vršijo seve tudi politični pogovori, ki znajo spet upostaviti znamenito angleško linijo, ki gre dosledno med dvema taboroma.

Belgija gre svojo pot. Belgijski kralj Leopold je imel minuli teden zunanjepolitičen govor, ki je izzval veliko pozornost. Kralj je povdaril, da hoče iti Belgija svojo pot, se ne vezati nikamor. odpovedati vojaške zveze z Francijo ter s svojo vojsko zavarovati svoje državne meje. Zato je glavna skrb Belgije, da ojači svoje vojaštvo in bo pripravljena za vsak slučaj. — Odmev kraljevega govora je bil ugoden v Italiji, sila neugoden pa v Franciji, ker ruši njene meddržavne zveze.

Anglija začenja oboroževati Kitajsko. Angleška vlada je dovolila Kitajski visoko posojilo za izpolnitev oboroževanja. Sluti se, da se hoče Anglija s tem postaviti po robu dosedanjim gospodarici Azije, Japonski. Slednja je vsled posojila močno vznemirjena in se boji — kot japonski listi — za red in mir v državi Mandžukuo. Na drugi strani pa je verjetno, da je Anglija v skrbi za svoje trgovinske vezi v vzhodni Aziji in hoče od Japoncev izsiliti, da jih vpoštevajo. Za Kitajsko in njeno usodo pa ji je malo ali prav nič.

Kmetje, držimo skupaj!

Uredništvo me je naprosilo, naj napišem h predstoječim volitvam v koroško kmečko zvezo svoje misli. Dolgo sem tuhtal in tole iztuhtal v premislek svojim stanovskim tovarišem:

Prve volitve v našo stanovsko organizacijo nimajo s svojo predigro, ko se je vmešavala v naše kmečke zadeve tuja, nestanovska organizacija, toliko stanovskega značaja. Preveč se je tokrat po naših vaseh naglašalo, naj se iztrga Slovence kmečko vodstvo iz rok za vsako ceno, tudi za ceno podkupovanja. Da je bil nadaljni potek do današnjega dne še kolikor toliko miren, se inamo zahvaliti predvsem razsodnosti in predarnosti naših kmetov.

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(2. nadaljevanje.)

Ako bi navdajalo Škenderbega navadno častihlepje, bi sreča, kakor mu jo je snoval sultan Amurat, popolnoma izpolnila njegove najvišje želje. Turški sultan je določil za grškega princa eno svojih hčera in vrhovno poveljstvo nad vso svojo vojsko. Obsipal ga je z največjimi častmi in neizmernim bogastvom, in to po pravici, ker brezprimerna hrabrost in nedosegljiva spretnost njegova je že priklopila nekoliko najlepših azijskih pokrajini turškemu cesarstvu. Zato bi bil lahko imel Škenderbeg mnogo večji vpliv nad Amuratom, kakor ga je imel katerikoli njegovih dvorjanikov. Toda Škenderbegovo srce se je malo oziralo na to laskavo naklonjenost. Njegova turška vzgoja ni mogla nikdar izbrisati iz njegovega spomina zavesti, da je Grk, in akoravno je bil vzgojen v moslemski veri, se je že v prvih časih svojega izobraževanja v vojaški službi skrivaj povrnil k veri svojih krščanskih očetov. V Amuratu je videl moralca svojih najdražjih sorodnikov in zatiralca svoje domovine; ker pa je bil miren po svojem značaju in hladnokrven vsled svoje razsodnosti, zato Škenderbeg ni nikdar izdal svojih tajnih čutil, dasi je že dolgo in resno razmišljal o vzvišeni svoji dolžnosti, kako osvoboditi svojo domovino.

Škenderbega so poslali na Grško, da uredi davek in pogodbe z grškimi knezi, in tukaj se je seznanil z mladim Nicejem; to znanje je kmalu dozorelo v prijateljstvo. Nicej je bil neizkušeni člo-

Ti so se zavestno odmaknili zlobnim nameram in rešili, kar se je do volitev dalo rešiti. Naši kmetje vedo, za kaj gre pri teh volitvah, in tudi vedo, da nimajo in ne smejo imeti volitve nobene opravka z narodno politiko. Volilni izid prihodnje nedelje bo pač tak, kakoršen more biti v sedanjih nezdravih prilikah.

V volitvah v koroško kmečko organizacijo pa vidim, ne oziraje se na povedano, tudi veliko dobro, ki se bo prekoslej uveljavilo. Kmetje se bodo prvič začeli zavedati svoje skupnosti. Prvič bodo dali izraza svoji danes še zelo pritajeni in potvorjeni stanovski zavesti. **S časom zna postati očitno, kolike skupne skrbi in težave vežejo naše kmečke vrste.** Nazadnje je res tako, da razume potrebe kmečkega stanu v prvi vrsti pač kmet sam in zato tudi on sam najbolj ve za pravo odpomoč. Saj je stanovska organizacija predvsem gospodarskega značaja in je njena naloga, da zazna za kmetove potrebe in jim išče najboljšo odpomoč.

V tej zvezi bi poudaril za kmete iz Zile, Roža in Podjune predvsem to: **Ali ste že kedaj z odprtimi očesi zrl na našo gospodarsko bedo in zanemarjenost? Poglejte naše hleve, naše njive, naše sadovnike, naše gozdove! Poglejte vse naše gospodarstvo in še ljudstvo, ki gospodari, primerjajte vse to z gospodarsko-kmečkimi prilikami drugod in zaznali boste za vso našo gospodarsko onemoglost!** — Kdo naj ima za veliko gospodarsko potrebo Zile, Roža in Podjune ter krajev ob jezeru in Celovcu najprej nazumevanje, če ne mi sami? — **Poglejte naše prometne prilike, naše zanemarjene ceste, ostale naše prometne zveze z gospodarskimi tržišči! Zijoča rana na našem gospodarskem telesu!** — Kdo naj nas sedaj zagovarja pred drugimi dolinami in nam izposluje posluh? Ali ne mi sami? Mi vsi brez razlike narodne zavednosti, ker beda in pomanjkanje sta obe nadnarodni.

Še drug pomen vidim v nedeljskih volitvah in v kmečki stanovski organizaciji. Naši posli! Pravim, da je treba priti do naših poslov in delavcev z drugo mero in na drug način, kot do poslov nekje v nemškem Krappfeldu ali v labotski dolini. Naša kmečka družina je do danes privezovala tudi posla v svoj krog. Vsi napor raznih starih strank proti temu so bili zaman. Posli v nemških krajih so v drugem socialnem položaju, ponekod so tam res samo še delojemalci. Prav in potrebno je v tej zvezi, da se tudi naši gospodarji opozorijo na to, da spadajo posli in delavci tudi pod kmečko streho in da je briga za njihov duševni in gospodarski blagor tudi gospodarjeva skrb. **A vse to lepo in potrebno naj se napravi na za nas in naše**

vek; narava ga ni odmenila za delo. Mladi grški knez je posedal ob vodometu in sanjal o slavi minulih dni. Sredi svojih dvorjanikov je zavidal Leonido in bi rad tekmoval s Temistoklejem. Strastno je ljubil starodavno književnost svoje domovine in je, kar je bilo redko v onih časih, raje imel Demostena in Lizijo nego Krizostoma in Gregorija, in raje poslušal zборе grškega gledišča kakor himne grške cerkve. Čvrsta eneržija in plemenita preprostost Škenderbegova značaja je poklicala mlademu knezu v spomin klasične junake, o katerih je tolikrat razmišljal.

Škenderbeg je Niceju, prvič v svojem življenju, zaupal mnogo skrivnosti svojega srca in mladi knez je ves razvnet poslušal navdušujoče besede. Pogosto sta se razgovarjala o usodi svoje domovine, vzpodbujala sta se po medsebojni iznajdljivosti in snovala načrte, kako jo osvoboditi, zasužnjeno. Tedaj pa je bil Škenderbeg nenadoma poklican k armadi. Ločitev je bila težka. Čutila sta, da sta prijatelja in ločitev prijateljev, ki jih združuje isti duh, je vedno bridka. Škenderbeg je stopil na ladjo otožen, toda miren. Nicej se je vrnil žalosten in slabe volje v svojo palačo, kjer se je razljutil nad svojimi dvorjaniki; ko je bil pa sam, je pretakal celo solze.

III.

Trije tedni so pretekli, odkar sta se ločila Škenderbeg in Nicej. Škenderbeg je došel prvi na čelu deset tisoč mož do gore Haemus in se bližal turškemu taboru, na prostrani in vzvišeni planoti, katero so na vseh straneh obdajali hribovi, utrjeni in dobro zavarovani z janičarji. Epirci so se ustavili in pripravljali, da bi postavili svoje šotore, njihov poveljnik pa se je v spremstvu nekaj svojih častnikov podal nemudoma v šotor Karambegov.

razmere primeren način. **Le kdor bo videl sedanje dobro našega ravnanja s posli, bo zamogel odpomoči nedostatkom, ki nedvomno tudi obstojajo.** In kdo naj opozori na to veliko nalogo, če ne spet mi sami?

Končno še tretje! Noben stan ne more viseti v zraku. Vsak stan mora biti nujno del tega ali drugega naroda. Skupno z drugimi stanovci — delavci, obrtniki in trgovci, duhovniki in učitelji — tvori tudi kmečki stan eno, narodno družino. To velja za nemški in za vsak drug narod, to velja torej tudi za nas koroške Slovence. Seve je pogled po stanovskih prilikah slovenskega naroda Koroške porazen: Stare izredne politične stranke so le pretemeljito izvršile svojo nalogo med nami. Med našimi stanovci zija prepada stoterih pred sodkov — predvsem narodnostnih — in dogaja se med nami, da se mnogi pripadniki obrtniškega ali trgovskega stanubolje razumejo z nemškimi stanovskimi sovrstniki, nego s slovenskim delavcem ali kmetom. **Ja, če ne bi bila nad nami velika zapoved, da smo si vsi — delavec, kmet, obrtnik, duhovnik, uradnik in učitelj — medsebojno zavisni in je enega ho! tudi drugega bolečina, enega uspeh še drugega blagor!** — Celina je torej tod med nami, kjer bo morala stanovska država z močnim plugom orati s plevelom in grmovjem prerastle brazde!

Kmetje, držimo skupaj! Pustimo predsodke in mnenja stare dobe! Čakajo nas ogromne naloge za gospodarsko izboljšanje med nami. Bodimo mi med prvimi orači ledine na Koroškem od Brda do Pfliberka, od Djekš do Plajberka in Bele! Tako bomo najlepše dokazali svojo kmečko stanovsko zavest. Karl Mikl, poslanec.

DOMAČE NOVICE

Pred važno spremembo v deželi? Zvezni kancler je na sobotnem zborovanju dom. fronte med drugimi omenil, da je imenoval za vodjo frontne milice dež. glavarja Koroške FML. L. Hülgertha, ki je imenovanje tudi sprejel. Pričakuje se, da bo za Koroško imenovan nov dež. glavar.

Ne pozabimo svojega tiska! Kaj, če bi nekoč našega tedenskega prijatelja, dostavljenega nam na dom, ne bilo več! Vsi bi prej ali slej spoznali, da je zazijala vrzel, kos od našega srca bi se utrgal, tedensko bi pogrešali svetovalca in vodnika, poročevalca in glasnika. Tedaj bi šele postalo očitno, kaj nam je v resnici naš list. List se vzdržuje od naročnine in točni naročnik-plačevalac je njegov najboljši prijatelj. Zato: **plačajmo redno in točno mali dolg naročnine „Koroškega**

Prihod Škenberbegov je vzbudil veliko veselje med vojaki, in ko je korakal skozi tabor, so klici turških vojakov oznanjali, kako zelo so se veselili, da jih popelje v boj poveljnik, ki je vedno zmagoval. Nasproti je prišla častna straža, ki jo je poslal Karambeg, da popelje Škenderbega do njega, in grški princ je kmalu potem stopil v šotor turškega generala in ga pozdravil. Po običajnem pozdravu je Karambeg namignil z roko in šotor je bil kmalu prazen; ostal je samo glavni tajnik Musa, Karamov ljubljenec.

„O pravem času si prišel, Škenderbeg, da pomagaš pri uničenju krščanskih psov,“ je rekel Karambeg. „Pijani svojih zmag so prišli predaleč. Že dvakrat so poskusili prodreti preko gorovja in vsakokrat so bili z velikimi izgubami primorani se umakniti. Prehodi so dobro zadelani s hlodi in skalami. Psom je upadel pogum; in mraz in glad jih morita. Naši ogleduhi pripovedujejo, da se nameravajo umakniti. Kakor hitro se to zgodi, moramo planiti nanje in jih uničiti.“

„Ali je Hunijad tudi pri armadi?“ vpraša Škenderbeg.

„On je tukaj,“ je odgovoril Karambeg, „osebno, ta pes vseh psov! Njegova glava, Škenderbeg, bi bila Amuratu lepo darilo za ramadam. To je glava, ki je vredna tri repe, mislim.“

Glavni tajnik Musa se je vzpričo tega dovtipa natihoma nasmejal, Škenderbeg se je nasmehnil. „Ako se umaknejo, jih moramo na vsak način napasti,“ je rekel Škenderbeg zamišljeno. „Pre-rokovalo se mi je, da se bova Hunijad in jaz kmalu srečala.“

„Da bi bilo prerokovanje le resnično!“ vzklikne Karambeg. „Prav nič ne dvomim o tem. Hunijad je prihranjen za tebe, beg. Še bomo nosili glave pokoncu na dvoru, Škenderbeg. Ali si prejel kaka pisma zadnje čase?“

Slovenca. Za borih šest letnih šilingov ne zavržimo najvidnejšega izraza svojega krščanskega in narodnega slovenskega prepričanja!

Carinske pristojbine od nabožnih listov. Sprejeli smo: Če dobim „Bogoljuba“ več izvodov pod skupnim naslovom, stoji na ovoju nalepljen listič: Verzollt! Zoll einheben. Na drugem lističu pa, da je treba za pisemske pošiljatve treba plačati do 1 S pristojbino. Slično pristojbino je treba plačati za „Glasnik“, če prihaja več številok skupaj. Čim več izvodov prihaja pod skupnim naslovom, tem višja je pristojbina. To je težka obremenitev za razširjanje dobrih listov. Tovariš iz Jugoslavije mi je pisal: „Zelo se čudim, da morate v Avstriji plačevati carino celo od nabožnih listov. Mi pa dobimo knjige iz Avstrije in Nemčije in nič ne plačamo.“ Dvojna mera torej. V Jugoslaviji se avstrijske tiskovine dostavljajo brez posebnih stroškov, mi pa moramo plačevati za jugoslovanske tiskovine razmerno visoke pristojbine.

Dobrla ves. Naši Nemci so si pred meseci zamislili svoj Društveni dom. Sklenili so pogodbo z gostilničarjem pđ. Pvuserjem, v kateri jim je kot stavbišče odstopil prostor nasproti svoji gostilni, zato pa si pridržal izključno pravico točenja pijač v domu in še nazidave prvega nadstropja. Nemška posojilnica je podarila za zidavo 5000 S. Da ni šlo gladko, kaže odstop njenega tajnika Koroschnika, ki se z darom nikakor ni strinjal. Nadalje je prispeval k gradnji še Heimatbund 10.000 in Südmarka 10.000 šilingov. Delavcem so izprva hoteli dajati 40 g na uro, pa so se na njihov odpor zedinili na 63 g. Dom bo menda gotov v vrgredi.

Sveče. (Gospodinjski tečaj.) Že leta 1934 smo se bavili z mislijo, da priredimo za naša dekleta gospodinjski tečaj. Iz različnih razlogov smo morali namero opustiti. Letos pa smo končno veljavno sklenili, da se tak tečaj vrši. Ko so gotovi nam sovražni krogi za to izvedeli, so začeli s silno protitagitacijo. Pregovarjali so dekleta, že prijavljena za tečaj, naj se vpišejo za nemškega. Pri tem ni manjkalo psovok „Diese Tschuschenbande“. Celo na gostilničarja, kjer se že od nekdanj vršijo naše prireditve, so pritisnili. Pri tej priliki se je posebno odlikoval nek gospod, ki ima za to najmanj povoda in ki bi storil bolje, če bi se z večjo vnamo posvetil svojemu poklicnemu delu.

Škocijan. (Par veselih.) Ženili smo se, a ne toliko kmečki, kot delavski pari. Imamo par kmečkih posestniških ženinov in nevest, čas bi že bil zanje, a rajše čakajo plesnobe. Potem pa bodo hiteli, kot svojčas nekje in bodo na stara leta pestovali. Pri Rušu je imel s svojimi tovariši, Leitgebovimi delavci, veselo gostijo Culehনারjev Jožef Gabriel z Heleno Cidaj. Pri Štefelnu so bili kljub dežju veseli Blatnik-Krevčevi gostje in gostoljubna Trinklova hiša na Jezernici je svoji dekli, komaj 17letni Francki Klančnik, ki jo je ženil Franc Strugl, priredila veselo ženitovanjsko večerjo. Hojset hop!

Škocijan. (In par resnih.) Minulo je poletje in nastopila je letos res neprijazna jesen. Vrnili so se na svoje domove v mesta letoviščarji, ki so pustili pri nas in gotovo tudi odnesli najlepše spomine. Iz daljne, zlato Prage nam pošiljajo Čehi, sami odlični in petični ljudje, pristrčne pozdrave. Prijetno in dobro jim je bilo na Klopinskiem jezeru, gotovo se vrnejo prihodnje leto in privedejo še druge seboj. Tako je prav! — Letina vobče ni slaba, kruha našim ljudem ne bo treba letos kupovati. Še boljše pa bi bilo, ako bi se vsled nesrečnega snega in deževja ne scimila ajda, ki je tudi pri nas najlepše obrodila, in da ne bi krompir v težki zemlji segnil. — Na našo zahvalno nedeljo in žegnanje dne 15. novembra ste od blizu in daleč povabljeni. Boga bomo prisrčno zahvalili za vse, pa tudi revežev se bomo letos spomnili. Saj vemo, da je drugod še mnogo slabše, kot v našem prijaznem Škocijanu. — 23 mrličev smo letos že zagreblji. V zadnjem četrtletju smo izgubili Mežnarjevega Kancijana, klopinjsko Holcerco, Mlinarčevo mater na Gradu, Pukartovo mater Ljudmilo Picej. Šele 30leten je zapustil svoje stariše in tovariše Karl Kranjc iz Spodnjega Podgrada. Primožičev hlapec Vid Sušin, ki je pri svojem gospodarju služil dolgo let pridno in skrbno, se je tudi poslovil in za njim so prinesli na šmarkeško pokopališče Šalejevo mater Ano Žiher. Pozabiti tudi ne smemo Kosove Marije Pirovc, blage pobožne ženske, ki je več mesecev hudo trpela in so ji Kosovi vsem v vzgled z največjo potrpežljivostjo stregli. Pri vseh pogrebih je bila velika, pri Pukartovem in pri Pol-Podorinovem pogrebu pa naravnost velikanska udeležba. Bog jim bodi v večnosti usmiljen!

Bilčovs. V četrtek 8. okt. so umrli blaga mati pokojnega kanonika v Velikovcu gospa Marija Žel. Močne narave in trdnega zdravja so čez leto opravljali tudi težka dela z lahkoto. Pa je nastopil pred tedni mrzlo jesensko vreme in začel pihati ledeno-mrzol veter, pa so se pri delu na polju močno prehladili. Nekaj dni so nosili bolezen v sebi, začetkom oktobra so morali leči. Vnele so se jim pljuče. Čez osem dni so umrli dobro pripravljeni. — Pokojna mati so bili delavna, verna žena, pripravljena vsakomur pomagati. Zato so jih vsi spoštovali in radi imeli. Rojeni so bili pri Sv. Benediktu v Slov. gorica, prišli gospodarit tudi že pokojnemu kanoniku Ivanu Želu v Velikovec in se po njegovi smrti naselili v Bilčovsu. Vsaki dan so bili pri sv. maši in tako bili vsem dober vzgled. Edina hčerka je sedaj šolska sestra in učiteljica-prednica v Ameriki. Pred 2 letoma jih je prišla semkaj obiskat. Pogreb pokojne matere je bil veličasten. Mrtvaški sprevoz so vodili mil. tinjski g. proš ob spremstvu čč. g. župnikov iz Kotmare vesi in Št. Ilja in se v ganljivem govoru poslovili od blage matere. Domači pevci so zapeli na domu in grobu. N. p. v. m.

V par besedah. Glavni tajnik Jugoslovanske radikalne Zajednice in bivši narodni poslanec župnik Fran Smodej — svoječasni urednik „Mira“ — je imenovan za jugosl. senatorja. — Leta 1935 je izplačala naša država za brezposelne podpore in starostne rente skupno 263 milj. S. — V gornjem Labotu so 10. oktobra spet čutili rahel potres. — Namesto dosedanjega davčnega urada v Šmohoru so uvedeni istotam za ves okraj davčni dnevi. — Na Zgornjem Avstrijskem so prepevodani plesi k staro-avstrijskim vojaškim koračnicam. Prepoved bo menda razširjena na vso državo. — Z 19. okt. otvori trgovinska zbornica v Št. Jakobu v Rožu večdneven tečaj za knjigovodstvo. — V loteriji je zadelo pri zadnjem žrebu milijon šil. osem revnih ljudi, med njimi neka revna koroška družina. — Zvezna vlada je izdala za zimsko akcijo posebne poštne znamke. — Znani celjski zgodovinar in znanstvenik vlad. svet. Emilijan Lilek je praznoval minule dni svojo 85letnico. Slavljencec je velik prijatelj koroških Slovencev, ki mu tem potom pošiljajo svoje iskrene čestitke. — Socialni minister je dovolil za zaposlitev brezposelnih na Koroškem svoto 300.000 S. — Borovljiska puškarska šola je dobila za dve leti pravico javnosti. — Posestnica Stuck iz Važenberga je presenetila, prišedša iz Velikovca domov, v lomilca, ki se je ravno odpravljala za nakradeno robo naprej. Ustrahoval jo je z revolverjem ter pobegnjl. — Minulo nedeljo je bival v Celovcu kmetijski minister Mandorfer.

NAŠA PROSVETA

Kristus Kralj.

O morskih polipih ste čuli? To so strašne pošasti morskih globin, ki v temi morskega dna prežijo na svoje žrtve. Čim jo zagledajo, se vržejo nanjo, jo s stoterimi živimi kleščami pritegnejo nase in ji izsesajo kri in meso. Naš moderni svet je podoben takemu morskemu polipu. S tisočimi vezmi je sodobni človek navezan na zunanji svet. Listi in radio, pisma in ljudje, vse mu usiljuje po najkrajši poti svoje utise. Posvetna skrb, posvetno sovrašstvo in posvetna ljubezen in še stotero drugih brig mu polni dušo in srce, da ob številnih živih kleščah omaguje, hira in umira. Redke, sila redke so urice, ko se zamore otresti vplivov zunanjega sveta, ki ga zasledujejo še v težke sanje trudnih noči.

O ljudstvu velikih mest pripovedujejo, da jih neprestani trušč vozil in ljudi utruja do onemoglosti. Velemesta so, kot pravi nek pisatelj, najhujši ljudožrci. Pa so med velemesčani ljudje, ki se radi umikajo v tihe, svetu odmaknjene prostore božjih hramov, da se zamorejo znati v vrvežu, zbrati svoje misli ter ojačeni in okrepljeni vrniti nazaj v svet. Velemesta tudi niso brez vzroka prva domovina samostanov, verskih redov. Božji hram je posebno v mestu dom miru in utehe.

To bi morale biti sodobnemu človeštvu nedelje: dnevi miru in utehe. Med nedeljami predvsem največja izmed njih: praznik Kristusa Kralja. Hvalvedno bi bilo, če bi jo preživel vsak sam s svojim Bogom. Da bi si vsaj enkrat v letu zastavil

vrpašanje vseli vrpašanj: čemu življenje in delo, čemu moja skrb in moje trpljenje? Potem bi se zgodilo, da ne bi bilo med ljudmi toliko življenjskih postopačev brez cilja in smeri, marveč bi bili vsi popotniki, ki vedo, kam in kako naj gredo. Le prerado se v svetu dogaja, da postanejo duševne oči kratkovidne ali celo oslepijo, da ne razločijo več važnega in velikega od malenkostnega in odvišnega. Z narobe-svetom v svojih dušah zamore ljudstvo ustvarjati samo zmedo in nered.

Mladina naša! Na praznik Kristusa Kralja postoj in se zamisli: On je, ki je Pot, Resnica in Življenje! Vsi na svetu smo eno v Njem! On je, ki je s trpljenjem premagal svet, še bolj poln neprilik in krivic! On je, ki je s svojim trpljenjem zakraljeval tisočim rodovom od veka do veka. Da ti ostane pred očmi Njegova slika kot zvezdna vodnica, za katero boš stremela do poslednjega svojega diha!

Naročite otrokom „Luč“! V župniji Allfeld je pripravljale ondodni dušni pastir otroke na prvo sv. obhajilo. Med njimi je bil deček Veltin, ki je bil slabo nadarjen. Župnik se je trudil na vso moč in deček je kazal dobro voljo — a vse je bilo zastoj. Otrok si ni ničesar zapomnil. Duhovnik je šel k dečkovev očetu in mu obširno razložil, da sinko še ni zrel za prvo sv. obhajilo in bo treba še počakati leto dni. Oče je bil žalosten, a je svojo bolečino nosil tiho brez ugovora. Minulo je nekaj tednov. Gospod župnik je šel že davno k počitku, ko ga sredi noči prebude trdi koraki pod oknom. Nato zapoje zvonec. Duhovnik prisluhne — pa kako se začudi, ko njegova gospodinja, ki je spala v bližini vežnih dur, ne vstane in ne gre odpirat. Kljub temu odjeknejo kmalu po hodniku težki koraki, vrata v župnikovo sobo se odpro in v sobo vstopi — Veltinov oče. „Kaj pa želite?“ vpraša duhovnik. „Kako da prihajete tako pozno?“ — „Prečastiti gospod,“ odvrne mož, „prosim vas, dovolite mojemu sinu, da bo sprejel že letos prvo sv. obhajilo, kajti siromaček bo kmalu umrl.“ — Ne da bi čakal odgovora, mož izgine. Gospodu župniku je bilo tesno pri srcu, lasje so se mu naježili in ni več zatisnil očesa. Ko se je začelo svitati in je cerkovnik odzvonil dan, se oglašajo mrtvaški zvonček. Duhovniku sporočijo: Veltinov oče je ponoči nenadoma umrl. Takoj po pogrebu je pričel župnik znova poučevati Veltina. Čudovito! Odslej je šlo popolnoma drugače. Zdelo se je kot da bi očetova smrt vzbudila v dečku speče zmožnosti. Po prvem sv. obhajilu je deček nato zbolel in umrl. — To je zgodnica iz prve lanske številke otroškega lista „Luč“. Ta zanimivi listič je nadvse pester in otroški duši odgovarjajoč. Letno stane za Jugoslavijo komaj 5, za inozemstvo nekaj več dinarjev. Je prikupne oblike in tudi za naše koroške razmere primeren, koristen in potreben. Starišem toplo priporočamo, da ga naročijo za svoje male. Uspehi njegove dobre šole bodo kmalu vidni. Pišite na naslov: Uprava „Luč“, Ljubljana, Kopitarjeva 2.

Cuvajmo našo govorico! Na teoriji vindišarstva je toliko resnice, da mnogi iz malomarnosti in tudi prazne bojazni radi pačijo našo lepo govorico z nemškimi spakedrankami. S tem sicer še ne ustvarjajo novega naroda, pač pa grdo grešijo nad materno besedo. Beseda o spoštovanju materne besede pove, naj jo ohraniš čisto brez madežev in tujih primesi. Veselje je poslušati koga, ki govori lep, čist jezik in mu ni treba vedno spet se zatekati k manj ali bolj nejasnim tujim izposojenkam. Govorica bolj razodeva človeka nego obleka ali naslov. Govori preprosto, domače in najbolj boš ustregel sebi in drugim. Narodu pa boš napravil uslugo, ki je neprecenljiva. — Še grša pa je namišljena bojazen, da spričo tujev ne smemo govoriti svojega jezika. Bodisi da je kak agent ali kaka frklja v naši družbi, nam teče jezik kot namazanemu dohtarju, seve v nemščini, ki se je sprla s slovnicu in jezikovnimi pravili. Pravilo velja: Govori nemško le, če je resnična potreba! Tedaj pa govori lepo nemščino! Če nemškega ne znaš, dobro dovolj, se oprusti in — molči! V teh slučajih je molk zlato.

8. novembra v Sveče! V dvorani pri Adamu nastopijo naši spodnjerožanski pevci in tamburaši s slovensko melodijo. Ni ta melodija razkošna ne bahava, le utripje naših src. Zato jo pridite poslušati vsi domačini od blizu in daleč! Začetek ob pol 3. uri. Vstopnina samo 50 g. — **15. novembra**

pa v Glinje, kjer se ostalim spodnjerožanskim zborom pridružijo v nastopu še radiški, šmarješki in glinjski pevci!

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj o denarju.

Največ se danes govori o padcu francoskega franka in italijanske lire. Le premnogi so sedaj v bojzani, kako bo v bodoče z našim šilingom. Da nekoliko razčistimo pojme o denarju, podajamo v naslednjem kratko razpravo, ki naj pojasni mnoge zmedene pojme.

Najprej vprašanje, kaj je devalvacija, kot imenujejo znižanje francoskega franka. Vrednost denarja se meri najprej po tem, v kakem razmerju je napram zlatu. Postave posameznih držav namreč predvidevajo, da morajo banke, ki izdajajo papirnate bankovce, kupovati in prodajati zlato po gotovi ceni. Če se sedaj zviša nakupna cena za zlato, je denar v primeri z zlatom manj vreden ali je — devalviran. Če vrednost domačega denarja pade, se zviša svota, po kateri moraš kupovati tuj denar.

Zakaj devalvacije denarja? Pred petimi leti se je s tem začelo, ko je zmanjšal angleški funt svojo vrednost. Leta 1931 je bila Anglija prisiljena oddati večje količine zlata v inozemstvo. Zlati zaklad angleške banke se je začel krčiti in končno je morala angleška vlada izvoz zlata prepovedati. Inozemstvo tedaj ni moglo angleških funtov več izmenjavati v zlato. Vlada je nato določila, da se vrednost funta napram zlatu zniža za okoli 30% stare vrednosti. Angliji so kmalu sledile druge države, katerih denar je po svoji vrednosti vezan na angleški funt. To so bile skandinavske države, vse angleške kolonije in dominijoni. Sem spada tudi Japonska s svojim jenom, ki je v letu 1931 izgubil tretjino svoje vrednosti. V slični položaj, kot Anglija, so zašle leta 1933 Zedinjene države v Ameriki. Zlato je odtekalo in nastopila je izredna bančna kriza dotlej, da je bil dolar končno znižan za 41% stare vrednosti. Kmalu nato je znižala svojo valuto tudi Čehoslovaška in pozneje Belgija. Ostale so samo še tri države, katerih denar je imel staro razmerje z zlatom: Francija, Holandija in Švica.

V zadnjem času je bežal kapital iz Francije, ker so se denarni mogotci bali, da bi socialistična vlada pregloboko ne posegla v njihove lastninske pravice. Ker je bilo zlata v narodni banki vedno manj, frank ni zamogel ohraniti več svoje stare višine in ga je vlada primorana znižala, da vzdrži njegovo stalnost na najnižji stopnji. Francija sedaj računa, da bo imela od devalvacije profit. Njen frank je v primeri s tujim denarjem postal cenejši. Zato se bo poživil tujski promet, Francija bo spet lahko izvažala svoje blago, posojila in kapitali se bodo pocenili. Izkušnje dosedanjih znižanj dejansko kažejo, da država z znižano denarno vrednostjo lažje konkurira na zunanjih tržiščih. Hkrati pa začnejo rasti cene na domačem trgu, kar podraži življenje doma. — Približno kot v Franciji je bil tudi položaj italijanske lire.

Države se vedno bojijo znižanja tujega denarja, ker postane s tem njihovo tekmovanje na mednarodnih gospodarskih tržiščih oteženo po novi konkurenci. Že leta 1933 so zato velike države — Amerika, Anglija, Francija i. dr. — skušale skle-

niti sporazum, po katerem bi bila stalna vrednost njihovega denarja dogovorjena. S tem dogovorom bi se svetovne gospodarske prilike seve ustalile. Tedanja svetovna gospodarska konferenca pa ni rodila zaželenega uspeha, ker sta Anglija in Amerika zahtevali od Francije, naj po njunem vzgledu zniža vrednost svojega franka. Letos se je sporazum med temi tremi vodilnimi državami posrečil. Francija je znižala vrednost svojega franka, Anglija in Amerika pa nista odgovorili z nadaljnim znižanjem vrednosti svojega dolarja oz. funta. Frank je sicer pahnen s svoje višine, vstaja pa upanje, da bodo sedaj ostale valute vsaj za dogledno dobo stabilne.

Kako je z našim šilingom? Naša država nima proste devizne trgovine in trgovine z zlatom. Trgovanje s tujim denarjem je vezano na predpise. Naše blago izvažamo nadalje večinoma v takozvane klirinške države, s katerimi imamo posebne pogodbe glede plačevanja našega blaga. Naš izvoz bo sicer trpel na ojačeni inozemski konkurenci. Vendar ni danes več Italija, ki uvaža največ avstrijskega blaga, marveč je to Nemčija. Dokler ostane marka na sedanjih višini, ni govora o padcu šilinga in četudi bi morali utrpeli na drugih tržiščih kako škodo. Kajti naša vlada se dobro zaveda poraznega vpliva eventualnega znižanja vrednosti šilinga na pridno in štedljivo malo ljudstvo. Šele, če bi znižale svoje valute vse naše sosede, bo treba novonastali položaj bolj pregledati.

Jesen v sadnem vrtu. V oktobru po navadi spravljamo zimska jabolka in hruške. Letos bi bili morali še posebno paziti, da itak pičlega pridelka ne kvarimo s preranim ali površnim spravljanjem. Obrano sadje moramo razbrati že pod drevesom. Če ga ni preveliko, ga pustimo v shrambi ali v posodah, kakor smo ga pripeljali ali prinesli iz sadovnjaka, da se po nepotrebnem ne potrese. Ne prodajajmo letos sadja! Je važno živilo za dom. Tudi z izdelovanjem sadjevca varčujmo, rajši pripravimo brezalkoholni sadni sok. Nekaj sadja nasušimo za zimo in pomlad. Za jesensko saditev bo treba sedaj pripraviti jame, kole in poskrbeti sadna drevesca. Sadje dobro izbirajmo pred saditvijo. — Odrastlo drevje opašimo z lepivnimi pasovi, da uničimo sadno mrčes. V novembru obrizgajmo sadje z arborinom, ki je najboljše sredstvo za zatiranje sadnih zajedancev. Za pečkasto sadje zadostuje 8—10%, za koščičasto pa 6% raztopina.

Jesen v zelenjadnem vrtu. Sedaj sadimo zimski česen, šalotke, tulipane in razne čebulnice. Ko slana popari vrtno rastlinje, vzamemo iz zemlje korenje raznih rož in okrasnih rastlin. Vsaj do novembra naj ostane zelenjad na gredah. Ko se jame ponujati zimski — ne jesenski — sneg, porožemo vezi pri vrtnicah in jih nato pustimo pri miru. Ne pozabimo v oktobru urediti komposta. Prazne grede obdelajmo in pognojimo. Vrt pospravimo in osnažimo, da bo tudi pozimi priku-pen.

Črv v lesu. V podih, vratih, omarnih stenah in še drugod v lesenih predmetih se kaj rad zaredi lesni črv. Njegovo delo je tako temeljito, da tekom let izgleda cela vrata, da se sesujejo v prah. Kako pridemu temu škodljivcu do živega? Uničiti ga moramo v njegovi luknji in sicer s pomočjo jedkih, strupenih snovi. Take so: petrolej, bencin,

terpentin, katran i. dr. V vsako luknjo vlijemo nekaj te snovi in kmalu bo črv vsled strupenih plinov uničen. — Lesni črv se rad zaredi v lesu, ki je posekan v sočnatem stanju. Zato je važno, da gradbeni les posekamo, ko drevo počiva, torej od decembra do februarja.

Celovski živinski in blagovni trg minulega tedna: Krave (za kg žive teže) 0.85—1.00, klavne 0.65, prašiči 1.50—1.60, plemenski 1.20—1.40 S. — Pšenica 38—39, rž 29—30, ječmen 25—28, oves 24—26, ajda 24—26, koruza 26—29, sladko seno 7.00—8.00, kisló 5.00, slama 4.00 za 100 kg. — Leča (1 kg) 80—1.00, isto grah, suh fižol 40—60, krompir 12—14, zelje 20—30, goveja mast 3.50 do 4.00, sirovo maslo 3.20—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.60—2.80, svinjska mast 2.80—3.00, jajca 17—18, kokoši 2.00—3.00, race 3.00—3.50, drva, kratka in mehka, 3.00—4.00, trda 4.00—5.50 S za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

Lokomotiva, katero ženejo sončni žarki. V Washingtonu je razstavil ameriški konstrukter Abbot lokomotivo, ki nima para na svetu. Lokomotivo ne žene ne para in ne elektrika, marveč sončni žarki. Namesto običajnega kotla ima ta čudni stroj pripravo, ki lovi sončne žarke in pretvarja njihovo toploto v silo, ki žene kolesa. Pomankljivo na stroju je to, da dosega le srednjo brzino in zamore teči samo, če sije sonce.

Paradiž bi bil na svetu, če bi se nekoč posrečilo vso v svetu raztrošeno energijo upreči v praktične namene. Samo sončna toplota bi dala energije 150 kvadrilijonov kilovatnih ur, neznaten delček te sile bi zadostoval za vse stroje, žarnice i. dr. na svetu. V vetru, ki brije po površini, bi bilo neizrabljene energije za skoroda 4 kvadrilijone kilovatnih ur. Morska plima in oseka, zemeljska toplota, vse to so ogromni zakladi energije, do katerih pa človek še ni našel prave poti.

To so rekordi, ki se jim smeje svet. V francoskem mestecu Gordon je nek mož v eni uri stolkel 2844 orehov. V Londonu je neka kuharica v 7 minutah nalupila 14 kg krompirja. V Berlinu je rekorder, ki je v dveh urah pokadil 17 debelih cigar. V Belgiji spet je postal slaven kadilec, ki je kadil običajno cigaro skozi dve uri. Škoda le, da niso svetu znani naši rekordi: V Podjuni imamo v vasi K. staro moža-korenino, ki odgovarja na stavljena vprašanja šele po štirinajstih dnevih, medtem pa trdovratno molči. Ali pa staro Katro v S., ki je ne prekosi niti najhujše jezičnice.

Dvoboj med bikom in levom. Iz Johannesburga poročajo, da je udril nedavno mogočen lev na dvorišče neke kmetije. Napadel je gručo otrok, ki je pasla govedo. Enega fantka je z šapo pobil na tla, drugi so se kriče razkropili. Preden je mogel na tleh ležečega fantka razmesariti, pa pridrevi mogočen bik in se s povešeno glavo zakadi v leva. Razvilo se je strahovito klanje, slednjič se je biku posrečilo leva premagati in ga pognati krvavečega v beg.

Sadna drevesca prodaja od srede oktobra dalje drevesnica inž. agr. Marko Polzer-ja, Spodnje Vinare, p. St. Veit im Jauntale. 62

Treu und Glauben

war zu jeder Zeit das ungeschriebene Gesetz kaufmännischen Handels.

Treu und Glauben, mit anderen Worten unsere Gewissenhaftigkeit und Ihr Vertrauen zeitigen den Erfolg, auf den wir stolz sind:

Unsere Polizzen sind sicher!

Österreichische Versicherungs A.G.